

Klimatstrategi

Syfte

Strategin beskriver målsättningar och åtgärder för att minska koldioxidutsläppen inom Region Kalmar läns verksamhet.

Mål

Tydliggöra målsättning, avgränsning och metodik för Region Kalmar läns klimatberäkningar. Vidare tydliggöra vilka åtgärder som planeras för att minska koldioxidutsläppen från Region Kalmar läns verksamhet.

Målgrupp

Klimatstrategin gäller för alla verksamheter inom Region Kalmar län.

Ansvarig för dokumentet

Regionstab Hållbarhet och säkerhet

Revideras och följs upp

Följs upp årligen i samband med framtagande av klimatbokslut. Strategin revideras vid behov.

Beslutsdatum och beslutsinstans

Klimatstrategin gäller fr.o.m. 15 oktober 2017 och tillsvidare. Beslutande instans är Regionfullmäktige.

Klimatstrategi

Bakgrund

Region Kalmar län ska stå för en god miljö och ta ett långgående miljöansvar. Därmed bidrar vi till att förverkliga vår vision om hälsolänet – för ett friskare, tryggare och rikare liv. Regionens verksamhet genererar utsläpp av koldioxid som bidrar till den förstärkta växthuseffekten. Region Kalmar län berörs av det nationella miljö kvalitetsmålet, begränsad klimatpåverkan, och FN:s hållbarhetsmål 13, bekämpa klimaförändringen, inom ramen för Agenda 2030. Hur minskning av växthusgaser ska ske inom Regionen beskrivs i denna klimatstrategi.

Region Kalmar läns övergripande klimatmål

Tillsammans med andra offentliga organ ingår Region Kalmar län i Klimatsamverkan Kalmar län som tillsammans har en överenskommelse för att öka takten i länets energi- och klimatarbete. Detta innebär:

- Till år 2020 ska alla samhällsbetalda resor vara klimatneutrala (dvs inget nettoutsläpp av koldioxid).
- Till år 2030 skall regionen vara fossilbränslefri.

Klimatfrågan omfattar mer än transporter och Region Kalmar län har även ett övergripande klimatmål:

- Till 2017 skall Regionen minska de direkta koldioxidutsläppen med 20 % utifrån basåret 2012 (i enlighet med Hållbarhetsprogrammet 2014-2017).

Långsiktiga målsättningar:

- Till 2020 ska Region Kalmar län minska koldioxidutsläppen med 30 % utifrån basåret 2012.
- Till 2030 ska Region Kalmar län minska koldioxidutsläppen med 60 % utifrån basåret 2012.
- Till 2040 ska Region Kalmar län minska koldioxidutsläppen med 80 % utifrån basåret 2012.
- Till 2045 ska Region Kalmar läns nettoutsläpp¹ av växthusgaser vara noll utifrån basåret 2012 (i linje med Sveriges Klimatlag som gäller fr.o.m. 1 januari 2018)

Avgränsningar och metodik

I Regionens klimatbokslut redovisas årligen utsläppen av växthusgaser i enlighet med principerna i den globala standarden Greenhouse Gas Protocol Standard. Utsläppskällor som ingår i klimatbokslutet och utgångspunkt för målsättningarna ovan är:

- Pannor för uppvärmning av lokaler
- Elförbrukning i egenägda lokaler

¹ Nettoutsläpp är skillnaden mellan de utsläpp som sker och åtgärder som vidtas för att reducera utsläpp. Klimatneutral innebär att nettoutsläppen är noll.

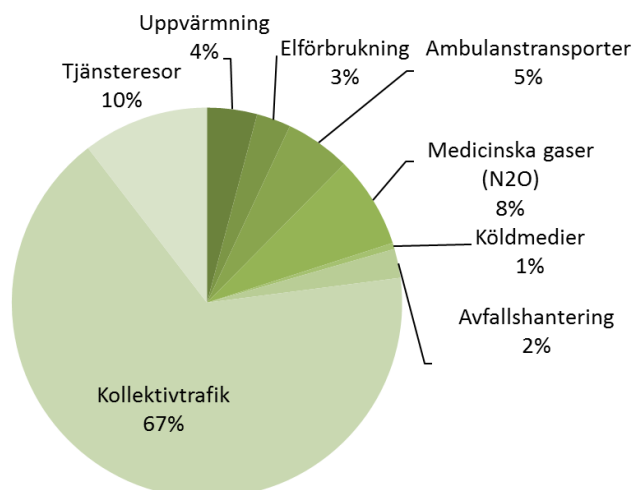
- Ambulanser
- Lustgas från vården
- Köldmedier som läcker från klimatanläggningar
- Avfallshantering från Regionens 3 sjukhus
- Fordon i kollektivtrafiken
- Tjänsteresor med flyg, tåg, poolbilar, verksamhetsbilar, egen bil och hyrbilar

I enlighet med GHG Protocol Standard redovisar bokslutet utsläppen i scope 1; (direkta utsläpp) 2, scope 2; (indirekta utsläpp genom inköpt energi) och scope 3; (övriga indirekta utsläpp).

Fördelning av Region Kalmar läns utsläppskällor

Fördelningen av utsläppskällorna för koldioxid är kollektivtrafik (69 %), tjänsteresor (10 %), medicinska gaser (8 %), ambulanstransporter (5 %), uppvärmning (4 %), elförbrukning (3 %), avfallshantering (2 %) och köldmedier (1 %). Fördelningen är utifrån klimatbokslutet för verksamhetsåret 2016.

Fördelning per utsläppskälla för 2016
(ton CO₂e)

² Direkta utsläpp är utsläpp som Region Kalmar län äger/ansvarar för genom fastigheter, infrastruktur och fordonspark.

Indirekta utsläpp

Region Kalmar läns klimatpåverkan är självklart mer omfattande än avgränsningen ovan. Svårigheten ligger i att beräkna de indirekta utsläpp³ som Regionen genererar (scope 3). Dessa utsläppsposter är oftast stora, ligger längre ifrån verksamheten och är ofta svårare att påverka. En hel del kan dock göras genom exempelvis informationskampanjer, stöd i infrastruktur och/eller genom aktiva val och ställa krav vid upphandling. För dessa indirekta utsläpp kan individuella målsättningar för klimatreduktion sättas (med de ingår inte i det övergripande klimatmålet för Regionen).

Exempel på indirekta utsläppskällor;

- Arbetspendling
- Patienter och besökares resor
- Livsmedel
- Förbrukningsartiklar och upphandlade produkter inom vården
- Upphandlade transporter av externt gods, avfall och prover m.m.
- Fonder och investeringar

Region Kalmar län strävar hela tiden efter att öka kunskapen kring indirekta utsläpp som verksamheten bidrar till, varför bokslutet successivt kommer att utökas i samband med att tillförlitlig data är tillgänglig och möjlig att samla in.

För verksamhetsåret 2016 gjordes beräkningar för kategorierna livsmedel (1 735 ton CO₂e), förbrukningsartiklar (30 515 ton CO₂e) och Regionens finanser (44 522 ton CO₂e).

Aktiviteter för att minska utsläppen

För att minska utsläppen av växthusgaser från Region Kalmar läns verksamhet krävs många aktiviteter inom flertalet områden. Nedan de områden där störst insats och skillnad kan göras.

Transporter

Poolbilar och verksamhetsbilar skall divas med förnyelsebara drivmedel dvs biogas eller el. Regionens avtal med hyrbilar skall vid nästa upphandling ställa krav på förnyelsebara drivmedel (biogas och el).

Då vi väljer nya ambulansfordon ser vi möjligheterna att välja bränslesnåla, och om möjligt förnyelsebara alternativ för säkra patienttransporter. HVO som alternativ skall utredas för ambulans för att se om övergång är möjlig då leverantören lämnar garanti på fordon.

Den digitala transformationen öppnar möjligheter för effektivisering och klimatbesparingar. Bl.a. genom ett ökat deltagande via video, reseplaneringsverktyg som ökar möjligheten till samåkning, patienttransporter som inte behöver ske genom digitala möten etc.

³ Indirekta utsläpp är de utsläpp som uppkommer uppströms eller nedströms i produktionskedjan hos leverantören eller patienten/kunden.

Tåg ska väljas i första hand, där så är möjligt utifrån destination, tidsåtgång och kostnad. Klimatkompensation ska införas på flyg för att minska utsläppen. Detta inom ramen för överenskommelsen inom Klimatsamverkan i Kalmar län.

Utbyggnad av infrastruktur för att möjliggöra laddning av el- och laddhybrider även vid hälsocentraler m.m. ska ske i takt med att efterfrågan från patienter och medarbetare ökar. När vi bygger nytt så förbereder vi med att dra tomma rör i marken för att enkelt kunna installera laddstolpar kostnadseffektivt då ett ökat behov uppstår i framtiden.

Kollektivtrafiken ska köras på 100 % förnyelsebara bränslen och målsättningen är att minska koldioxidutsläpp per resenär och om möjligt den totala bränsleförbrukningen. Aktiviteter för att öka andelen resenärer skall ske för att få fler att ställa bilen hemma. Även tåg skall övergå till att drivas med förnyelsebara bränslen i enlighet med det regionala miljömålet Nooil.

Miljökrav skall ställas vid upphandling av transporter av gods, varor, tvätt, post, prover m.m. Dessa ska vara fossilfria.

Arbetspendling skall kartläggas och insatser göras för att uppmuntra medarbetare att ställa bilen, åka kollektivt eller cykla om möjligt. Att anställda blir erbjudna kort på KLT som avdrag på lönen skall utredas.

Genom övergång till enbart förnyelsebara bränslen kan mål om noll nettoutsläpp uppnås för transporter. Detta innebär för kollektivtrafik, ambulans och tjänsteresor en reduktion om ca 11 500 ton CO₂e.

Energi

I princip all olja ersätts med exempelvis pellets, bergvärme eller fjärrvärme för uppvärmning av Regionens fastigheter. Endast förnyelsebar el från sol, vind och vatten köps in alternativt produceras i egen regi.

Krav skall ställas på hyresvärdar att lokaler som Regionen hyr skall förses med förnyelsebar el. Även krav på uppvärmning av lokaler skall ställas så att uppvärmning sker med en så liten klimatpåverkan som möjligt.

Vid alla typer av upphandling av utrustning skall LCC-perspektiv beaktas för att se produkternas energiförbrukning under hela livscykeln, vilket skall tas med i bedömning och val av utrustning, behov av kyla etc.

Geokyla som installerats vid länssjukhuset både kyler och värmer så att användningen av köldmedium minskar och därmed klimatpåverkan från F-gaser.

När vi bygger om eller bygger nytt så verkar vi för effektivt nyttjande av lokalyta och energieffektivisering. Solceller skall upprättas i samband med nybyggnation och ombyggnation där förutsättningar finns.

Genom övergång till enbart förnyelsebar el och uppvärmning kan mål om noll nettoutsläpp för energi i princip uppnås, vilket innebär en reduktion om ca 1000 ton CO₂e. Reservkraft kräver i dagsläget fossila bränslen och här behöver förnyelsebara alternativ utredas.

Lustgas

Utsläpp från medicinska gaser skall minska. Lustgas är en aggressiv växthusgas som har ca 300 gånger större klimatpåverkan än koldioxid, dessutom bidrar lustgas till nedbrytning av ozonskiftet och är en arbetsmiljöfråga.

Fastighetsdriften ska arbeta med läcksökning som ett led i att minska onödiga läckage av lustgas. Andra åtgärder är att installera destruktionsanläggningar vid Regionens förlossningsavdelningar. Även mobila destruktionsanläggningar kan användas inom tandvården.

Genom övergång till destruktionsanläggningar för stationära och mobila anläggningar kan lustgasutsläppen reduceras med 95-99 %, vilket innebär en reduktion med ca 1000 ton CO₂e.

Köldmedier

Region Kalmar län skall aktivt välja F-gaser i köldmedieanläggningar med så låg CO₂-ekvivalent som möjligt. Detta för att minska utsläpp till luft från kylanläggningar som påverkar klimatet. Äldre anläggningar skall successivt bytas ut mot mer energieffektiva.

Nya mer klimatvänliga köldmedier som alternativ i kombination med skärpt lagstiftning kommer medföra en mindre klimatpåverkan i framtiden.

Livsmedel

Utsläppen från livsmedelsproduktion skall minska genom att minimera mängden matsvinn som uppstår. Klimatberäkningar skall göras på inköpta livsmedel en gång per år. Framför allt så synliggörs de olika ingående komponenternas klimatpåverkan för medarbetare som arbetar med recept och planering. Detta medför att små medvetna val, justeringar i recepten medför stort avtryck då Regionens samlade koldioxidutsläpp för tillagade måltider följs upp och målsätts på totalen (här ingår inte produktionsland och transporter).

Olika köttslag står för ca 750 ton, eller 40 % av de totalt 1735 ton CO₂e för Regionens livsmedel. Detta trots att kött endast står för 8 % av totalt inköpta livsmedel. Genom att byta ut delar av köttkonsumtionen mot vegetariska alternativ kan Regionen spara 5-10 ton CO₂e per procentandel kött som byts ut. Genom en översyn av planering och recept bedöms en minskning om ca 150-200 ton CO₂e kunna genomföras på sikt.

Engångsartiklar inom vården

Inom vården används en hel del engångsartiklar, där majoriteten av produkterna har sitt ursprung i fossil plast som ger ett stort bidrag till klimatpåverkan. Exempelvis säckar, förkläden, handskar, sprutor, slangar m.m. i stora volymer.

Region Kalmar län har köpt in förbrukningsmaterial under 2016 för ca 278 miljoner SEK. Det totala utsläppet är drygt 30 500 ton CO₂e, eller ungefär 109 kg CO₂e per 1000 SEK.

Regionen skall successivt och i takt med att marknaden kan erbjuda gå över till biobaserade plaster då det är funktionella och kvalitetssäkra alternativ. Vikt, material, och klimatpåverkan för produkter

efterfrågas och krav ställs vid upphandling av produkter och engångsartiklar där miljöaspekten ska vägas in vid valet av leverantör.

Besparingspotentialen av CO2e är stor på lång sikt, men svår att bedöma.

Avfall

Mängden avfall ska minska. Ett steg i detta är att ställa krav på minskad vikt på produkt och förpackning och att det följs upp för att förebygga uppkomst av avfall och minimera resursanvändning. Vid upphandling skall flergångs förespråkas istället för engångsprodukter för att bidra till minskad klimatpåverkan. För att minska utsläpp från avfallshantering skall förutsättningar till återbruk av utrustning, möbler m.m. införas. Textilier skall så långt möjligt återbrukas och möjligheter till materialåtervinning skall ses över.

Finanser

Region Kalmar län har en placeringspolicy som innebär att investeringar inte skall ske inom vapenindustri, oljeindustri m.m. Regionens investeringar om ca 1,9 miljarder SEK orsakade ett totalt utsläpp om 44 522 ton CO2e under 2016. Utsläppen per investerad krona 79 % lägre än angivet benchmark, och en bredare jämförelse med exempelvis Swedbank Roburs fondutbud ligger Regionens utsläpp per investerad krona på en tiondel av genomsnittet.⁴

Regionens investeringar skall fortsätta bidra till minskade koldioxidutsläpp genom att aktivt välja hållbara investeringar med liten klimatpåverkan.

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2019-05-10	Överföring till ny mall, ny logotype och namnbyte.	Hållbarhetschef

⁴ Enligt klimatrapport från South Pole Group över Regionen i Kalmar läns finanser

